

## **BENİM HIFZI ABİM** **MY HONORED BROTHER HIFZI**

**Dr. Recep YAŞAR**

*İLAD Yönetim Kurulu Bşk. Yrd.*

*ORCID ID: 0009 0001 4679 6628, reyasar@gmail.com*

### **ÖZ**

Bu yazıda, Hıfzı Topuz Hoca ile tanışma dönemimiz ve beraber yazdığımız “Yakın Dönem Türk Basın Tarihi” kitabının yazılış sürecini bulacaksınız. Yakın Dönem Türk Basın Tarihi, Hıfzı Abi'nin son, benim ise ilk kitabım oldu. İletişim Araştırmaları Derneği İLAD'da keşişen yolumuz bir daha hiç ayrılmadı. Hem İLAD hem de Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'ndeki ortak çalışmalarımız dostluğumuzu daha da güçlendirdi. Öyle ki son dönemlerinde kendisi ile görüşen belki de tek dostuydum. Hıfzı Abi, bu ülkenin yetiştirdiği ender entelektüel insanlarındandı. Hoş sohbetine yansıyan bilgeliğinin yanı sıra bir o kadar da mütevazıydı. Tevazu ve bilgeliğin simgesiydi. Yüreği sevgi dolu bir aşk insanıydı. Umudunu ve yaşama sevincini hiç yitirmedi. Önce gazeteci sonra da yazar olarak Hıfzı Topuz, mesleğimizin duayen isimlerindendi. Devrimci, emekten ve eşitlikten yana olan tavrı, özgürlükçü bakış açısı, haberin bağımsızlığına olan inancı, gazetecilik eğitimine verdiği önem ile unutulmayacak ve hep saygı ve sevgiyle anılacaktır.

**Anahtar kelimeler:** Hıfzı Topuz, İLAD, Basın özgürlüğü

### **ABSTRACT**

In this essay, you will find an account of my introduction to the esteemed author and journalist, Hıfzı Topuz, and the collaborative process that led to the creation of our joint work, “Contemporary Turkish Press History.” This particular piece stands as Hıfzı Topuz's final contribution to literature and represents my inaugural foray into the world of publishing. Our paths intersected at the Communication Research Association ILAD, and from that point onward, our trajectories never diverged. Collaborative projects within both ILAD and the Turkish Journalists Association (TGC) further solidified our friendship. In fact, towards his later years, I might have been the sole companion with whom he engaged. Hıfzı Topuz was undeniably one of the rare intellectual figures nurtured by this country. Despite the wisdom reflected in his engaging conversations, he remained remarkably humble. He embodied the symbols of humility and wisdom, portraying a love-filled heart. He never lost his hope and zest for life. Initially as a journalist and later as an author, Hıfzı Topuz stood as one of the venerable names in our profession. His revolutionary stance, advocacy for labor and equality, libertarian perspective, unwavering belief in the independence of news, and his commitment to journalism education will be enduringly remembered. He will always be commemorated with respect and affection.

**Keywords:** Hıfzı Topuz, ILAD, Press Freedom

### HIFZI TOPUZ'LU YILLAR

Hıfzı Topuz hoca ile ilk tanışmamız İLAD çatısı altında oldu. TRT Haber Merkezi'nde muhabir olarak çalıştığım dönemde, bende çok emekleri olan değerli hocam Prof. Dr. Özden Cankaya'nın önerisi ile İLAD ailesine katıldım. İLAD'taki etkinlikler bana ayrı bir keyif veriyordu. Değerli hocalarım ile bir arada olmak onları yeniden dinlemenin güzelliğine mesleğimizin duayenleri ile tanışmanın onuru da eklenmişti. Onlardan biri de Hıfzı Topuz hocamızdı. Bir süre sonra İLAD'ın yönetiminde de yer almam nedeniyle buradaki ilişkilerimiz daha da gelişti ve güçlendi. Ben aynı zamanda Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin yönetiminde de yer alıyordum. Hıfzı Topuz Hoca, hem İLAD hem de cemiyette etkindi. Bu ikimizi daha da yakınlaştırdı. Basın dünyasında o dönemlerde usta çırak ilişkisine önem verilir ve kendinizden önceki meslektaşlarınıza abi/abla diye hitap edilirdi. TRT Haber Merkezi'nde de o dönem bu gelenek vardı. Mesleğimizin duayen isimlerinden Hıfzı Topuz'a da abi diye hitap ediyordum. Mesleğimizin Hıfzı Hocası, benim artık Hıfzı Abimdi. Hıfzı Abi'nin evinde yapılan toplantıların yanı sıra ayda bir yapılan Dost Toplantıları'nın da davetlisi olmuştum. Yazar Şahin Tekgündüz'ün her ay açtığı telefonla bir araya gelen duayen isimlerin sohbetlerinin tadına doyum olmuyordu.

Mimar Sinan Üniversitesi'nin restoranında yapılan bir dost toplantısında Hıfzı Abi ile yan yana oturmuştuk. Hıfzı Abi, Melih Cevdet Anday ile ilgili kitabını yeni bitirmişti ve yeni projeler üzerinde konuşuyorduk. Ben kendisine son 25 yılın basın tarihini yazma önerisinde bulundum. Birden heyecanlandı ve bir düşüneyim dedi. Akşam eve varır varmaz beni aradı. "Recep çok heyecanlandım ve hemen başlayalım, bu hafta eve gel, konuşalım" dedi.

Çok mutlu oldum ve iki gün sonra Hıfzı Abi'nin evinde ayrıntılı konuşmaya başladık.

Neden son 25 yıl, sorusunu yanıtlamam gerekiyor. TRT'de artık bizlere yaşama hakkı tanınmıyordu. 32 yıllık meslek hayatımın son dönemleri ciddi mobbing altında geçti ve iş verilmeden, oturacak yer dahi gösterilmeden Ankara-İstanbul arasında gidip geldim. 2018 yılında yeniden yapılandırma adı altında TRT ile ilgili Cumhurbaşkanlığı tarafından iki Kanun

Hükmünde Kararname yayınlandı. Bizlere ya emekli olun ya da sizleri başka kurumlara süreriz dediler. Benim ve rahmetli eşim Bahar'ın sağlık sorunları vardı, artık daha sakin bir hayata karar verdik. Ben emekli olmayı tercih ettim. Emekli olmayan deneyimli yayıncı arkadaşlarımızdan kameramanlar, yönetmenler, muhabirler, spikerler ilgisiz kurumlara atandılar. Böylece binin üstüne deneyimli yayıncı zorla kurumdan ayrıldı.

Ben muhabirlik mesleğimin yanı sıra üniversite ile olan ilişkilerimi de sürdürdüm. Mezun olduğum Marmara Üniversitesi'nde Yüksek Lisans ve Doktora yaptım. Bu dönemde bazı üniversitelerde de derslere giriyordum. Yıllardır öğretim görevlisi olarak ders verdiğim üniversite emekli olmamız üzerine bana ve muhabir arkadaşım Dr. Engin Başçı'ya kadrosuna alma teklifinde bulundu. Bizim bu teklifi kabul etmemiz üzerine ikimiz bir süre sonra Dr. Öğretim Üyesi kadrosuyla iletişim fakültesinde çalışmaya başladık. Üç ay sonra dekan hoca beni çağırdı ve maillerime bakıp bakmadığımı sordu. Ben de bakmadığımı iletince, üzgün bir şekilde bana sözleşmemin feshedildiğini söyledi. Yıllardır ders verdiğim okul, kadroya geçmemiz için bize teklifte bulunan okul, birden bire benden memnun kalmamıştı. Herhangi bir gerekçe de sunulamadı. Bir süre sonra öğrendim ki, sözleşmemin feshedilmesinin nedeni ne 30 yıllık mesleki birikimim, ne akademik yetersizliğim ne de derslerdeki başarısızlığımı. Doğduğum yer kaderim olmuştu!

Bu sürecin sonunda değer verdiğim dostlarım basın tarihinin son 25 yılını yazmamı istediler. Niye diye sorduğumda, şirketlerinin 25. yılı olduğunu ve sosyal sorumluluk projesi olarak yapmak istediklerini söylediler. Dostlarımın, bana iş yaratma çabası beni fazlasıyla duygulandırdı. Alan araştırmalarına başladım ve tam da o süreçte Hıfzı Abi ile yemekte yan yana gelmiştik.

Hıfzı Abi bunun bir dönem kitabı olmasını ve AK Parti iktidarını ele almamız gerektiğini söyledi. Öncelikle de yasal düzenlemeleri irdelememi istedi. Ben çalışmalarına başladım. Bu arada Hıfzı Abi kendisi ile yapılan iki ayrı söyleşide "yeni çalışmalarınız var mı?" sorusuna "Recep Yaşar ile basın tarihini yazıyoruz" yanıtını vermesi benim çalışmaları daha da hızlandırmamı beraberinde getirdi.

Resim 1. Hıfzı Topuz ile Recep Yaşar çalışma arası molada



Sık sık Hıfzı Abi'yi Esentepe'deki evinde ziyaret ediyordum, değerli eşi Ayşe'nin güzel çayları eşliğinde yazdıklarımı değerlendiriyor ve keyifli sohbetler yapıyorduk. Kitabın birinci bölümü ile ilgili araştırmaları tamamlamıştım. Bilgisayardan okumayı sevmiyordu, kâğıt çıktısını alıp kendisine götürdüm. Birkaç gün sonra "acaba olmuş mu?" tedirginliğiyle Hıfzı Abi'yi ziyarete gittim.

"Recep, bu tam bir doktora tezi olmuş" dedi. Mutluydum, doğru yoldaydık, araştırmaya ve yazmaya devam ettim. Bölümleri tamamladıkça da Hıfzı Abi'ye götürüyordum. Çalışmamızdan Hıfzı

Abi'nin kitaplarını basan yayınevini de haberi vardı. 2 yıla yakın bir sürenin sonunda kitap bitmişti, yayınevine gönderdik. Bir süre sonra yayınevinde bir mail aldım, koşulların sıkıntılı olduğunu ve kitabı basamayacaklarını ilettiler. Bir iktidar eleştirisi olan Yakın Dönem Türk Basın Tarihi kitabını ünlü yayınevi basmaktan korkmuştu! Hıfzı Abi, bu duruma çok üzüldü ve öfkelenmişti, "nasıl olur!" deyip durdu.

Dostlarımin önerisi ve desteği ile kitabı NotaBene yayınları bastı. Bu süreçte dostlarıma, NotaBene Yayınları sahibi Yalçın Bükey ve editörümüz Sibel Öz'e teşekkür ederim. Kitap, Çağdaş Gazeteciler Derneği 2020 yılı Orhan Koloğlu İnceleme Araştırma Ödülü aldı. Ödül ikimizi de çok mutlu etti. Bu kitap, Hıfzı Abi'nin son kitabı, benim de ilk kitabım oldu.

Yeni bir kitap projesi üzerinde çalışmaya başladık. Ancak pandemi koşulları bunu gerçekleştirmemize izin vermedi. Pandemiye rağmen Hıfzı Abi ile ilişkimiz güçlenerek devam etti. Son dönemde kendisiyle görüşen belki de tek kişiydim. Her görüşmemizde "Senden başka arayan dostum yok" derdi. Zaman zaman dostlarının ilgisizliğinden yakınsa da bunu hiçbir zaman kırgınlık düzeyine çıkarmadı. Hıfzı Abi, çok yönlü bilge biriydi. Ama bir o kadar da mütevazı bir yapıya sahipti. Tevazu ve bilgeliğin adeta simgesiydi. Bu ülkenin yetiştirdiği ender entelektüel insanlarındandı. Yüreği sevgi doluydu. Hıfzı Abi tam bir aşk adamıydı. Umudunu ve yaşama sevincini hiç yitirmedi.

Ben onu Hakkari'ye götürecektim, o da beni Paris'e... Olmadı.

Hıfzı Abi'yi bir de hepimizin hocası Hıfzı Hoca olarak anlatmak istiyorum.

Hıfzı Hoca bir devrimciydi. Özgürlükten, emekten ve eşitlikten yanaydı.

Hıfzı Hoca, örgütlü topluma inanırdı. Gazeteciler sendikasının kuruluşunda yer aldı, başkanlığını yaptı. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin aktif üyesiydi ve Onur Kurulu Başkanlığını yaptı. İletişim Araştırmaları Derneği İLAD'ın kuruluşunda yer aldı, başkanlığını yaptı.

Hıfzı Hoca, haberini bağımsızlığına inanırdı.

Uluslararası haber ajanslarının tekeline karşı, Paris'te Unesco Genel Merkezi'nde "Özgür Haber Dolaşım" şefi olarak çalıştı.

Hıfzı Hoca, gazetecilik eğitime inanırdı. Gazetecilik eğitiminin üniversite düzeyine çıkartılmasına öncülük etti. Ankara Üniversitesi'nde Basın Yayın Yüksek Okulu'nun kuruluşu için Unesco'da ilk projeleri hazırladı.

Hıfzı Hoca, bilime inanırdı. Strasburg Hukuk Fakültesi'nde gazetecilik doktorası yapan ilk kişi oldu.

Hıfzı Hoca, evrenselliğe ve halkların eşitliğine inanırdı. Afrika'dan Asya'ya, Avrupa'dan Amerika'ya Hindistan'da Filipinler'de ideallerinin peşinde gitti.

Hıfzı Hoca, üretken biriydi. Önce gazeteci sonra da yazar olarak ömrünün son günlerine kadar yazmayı sürdürdü. Geride 50'ye yakın eser bıraktı.

Hıfzı Hoca ülkesinin sorunlarını kendisine dert edinen biriydi. Her toplantıda, her fırsatta ülkenin sorunlarını gündemi alır, tartışır ve bu konuda ne yapılması gerektiğini anlatırdı.

Hıfzı Hoca, bir Cumhuriyet sevdalısıydı.

Işıklar içinde uyu Hıfzı Hocam.